

Herstal heeft duurzame jobs nodig, geen gevaarlijke kerncentrales

VAKS, Verenigde Actie Kern Stop, 19 september 2026

Vorige week donderdag verschenen berichten dat er een onderzoek loopt om een kerncentrale te ontwikkelen op de industriële site van Chertal. Dat is nauwelijks op 2 kilometer van Herstal en 8 kilometer van Luik. Het is sowieso onverantwoord kerncentrales te bouwen, en zeker als dat dicht bij een stedelijke agglomeratie van honderdduizenden inwoners gebeurt. Temeer omdat veel goedkopere, sneller te bouwen en veiliger alternatieven bestaan.

Toespraken, slogans en liedjes op Place Jean Jaurès in Herstal

Foto: VAKS

Actie op het marktplein in Herstal

In de aanloop naar deze actie hadden twee dagen eerder actievoerders reeds 5.500 flyers gebust in de wijken van Herstal, om de bevolking te informeren over de dreigende nucleaire ontwikkelingen, evenals over de positieve alternatieven.

Op zaterdag 19 september was er een eerste actie, georganiseerd door VAKS (Verenigde Actie Kern Stop) en Les Amis de la Terre. Met spandoeken, vlaggen, slogans, liedjes en flyers uitgedeeld aan voorbijgangers, werd duidelijk gemaakt dat de actievoerders en omwonenden ongerust zijn over deze ontwikkelingen. De actievoerders benadrukten dat er veel betere alternatieven bestaan dan kernenergie. Ze begrijpen ook niet hoe een rationeel energiebeleid beroep wil blijven doen op kernenergie. Hun eerste eis is om andere, duurzame jobs te scheppen voor Chertal. Hun alternatief bestaat uit een energiebeleid met energiebesparingen, hernieuwbare en klimaatpositieve energie.

De federale overheid ten dienste van de nucleaire lobby

De Belgische regering, met NVA en MR op kop, willen ten allen prijze op het nucleaire paard wedden. In het voorjaar kwam een principeakkoord tot stand, om te onderzoeken hoe de Belgische staat alle kerncentrales van Engie kan overnemen. Ultra-liberale pro-nucleaire politici willen een nationalisatie doorvoeren... maar dan een nationalisatie van aftandse installaties, met hoge kosten en grotere gevaren. We schreven het eerder al: de kapitalistische staat ten dienste van de gehele nucleaire sector, met afwenteling van risico's en kosten op de gewone mensen. Zogenaamde voorvechters van de vrije markt ontpoppen zich als voorstanders van verstaatsing van kernenergie. Engie houdt het echter voor bekeken om uitbater van kerncentrales te zijn, wegens de hoge kosten en risico's. Op wie gaan die kosten en risico's dan nu vallen? Juist, op de gewone mensen, met gegarandeerde winsten voor de private nucleaire branche (bouwers van kerncentrales, ...), en verliezen gedekt door de gemeenschap.

Tegelijk ontwikkelt de overheid en de nucleaire lobby een beleid om zelfs nieuwe kerncentrales te bouwen. Eerder dit jaar werd bekend dat Tractebel in opdracht van de regering een studie had gemaakt. Die moest onderzoeken welke plaatsen in België geschikt zouden zijn om nieuwe kerncentrales te bouwen. Toen al werd Chertal aangeduid als mogelijke nieuwe vestigingsplaats, naast de site van Doel.

Men kiest er dus voor de verlenging van de oude kerncentrales te koppelen aan de bouw van nieuwe kerncentrales. Omdat de vergunning voor en de bouw van kerncentrales veel tijd in beslag neemt, willen ze ten allen prijze oude reactoren langer aan de praat houden. Op die manier willen ze het marktaandeel van de nucleaire energie waarborgen (en mogelijk zelfs uitbreiden), nog voor nieuwe reactoren operationeel worden.

Chertal, oude site van de staalindustrie, nieuwe site voor duurzame tewerkstelling

Herstal en omgeving hebben zware klappen gekregen wat bedrijfssluitingen betreft. Zo werd een groot staalcomplex op de site van Chertal gesloten, met verlies van duizenden banen, inbegrepen in de hele toeleveringsketen rond het bedrijf. De werklozen in de streek rekenen op duurzame tewerkstelling op deze leegstaande industriële staalsite.

Daarom is het belangrijk dat de terreinen klaargemaakt worden om enkel duurzame tewerkstelling te creëren, met activiteiten in de hernieuwbare en circulaire sectoren.

Een kerncentrale daarentegen creëert gevaarlijke tewerkstelling, zowel voor de werknemers, als voor de omwonenden. Elke kerncentrale straalt bij normale werking toegelaten hoeveelheden radioactiviteit uit. Studies tonen aan dat zowel werknemers als omwonenden verhoogde kans hebben op het ontwikkelen van kankers. En dan zwijgen we nog over incidenten en ongevallen. Fukushima (Japan, 2011), Tsjernobyl (Sovjetunie, 1986), Harrisburg (VS, 1979), Windscale (UK, 1957), samen met nog andere zware ongevallen, zijn het topje van de ijsberg van een groot aantal ongevallen en incidenten. De eerste doden vallen bij een zwaar ongeval in de kerncentrale zelf, voor ook omwonenden overlijden. Dat was zowel in Tsjernobyl als Fukushima het geval. De werklozen en omwonenden van Herstal, Oupeye, Luik en wijde omgeving verdienen beter.

Kerncentrales, duur en gevaarlijk

Kerncentrales zijn niet enkel gevaarlijk omdat er zware ongevallen kunnen gebeuren, of omdat ze bij normale werking de kans op kanker verhogen bij werknemers en omwonenden. Ze zijn ook gevaarlijk om andere redenen. Het afvalprobleem is nog steeds niet opgelost. Een “oplossing” met diepe berging, laat een problematische erfenis na voor meer dan 10.000 generaties. Verder produceert elke kerncentrale brandstof die gebruikt wordt of kan worden voor het aanmaken van atoombommen. Elke kerncentrale is tegelijk een extreem gevaarlijk doelwit voor vijandige legers en (staat)terroristen. Een grote kerncentrale bevat immers meer radioactiviteit dan de meeste atoombommen. Als die uit een aangevallen kerncentrale vrijkomt na een “geslaagde” militaire aanval, geraakt een land als België totaal ontredderd – wat ook de bedoeling van aanvallende militairen kan zijn.

Daarnaast zijn kerncentrales extreem duur. Op financieel en economisch vlak doorstaan zij de vergelijking niet met goedkopere hernieuwbare energie. Dat geldt ook als de systeemkosten van elk in rekening wordt gebracht, zoals back-up installaties voor kernenergie, en opslag voor hernieuwbare energie. Vele kosten worden bij kernenergie niet meegeteld: onderzoek (SCK Mol bijvoorbeeld), de volledige kosten voor ontmanteling van gesloten reactoren en de afvalbehandeling. Dat geldt ook voor het ontbreken van een verzekering tegen ongevallen. Woningpolissen geven geen dekking tegen een nucleair ongeval. En de uitbater van kerncentrales is zelf maar verzekerd voor een onrealistisch laag bedrag tegen een groot ongeval. Dat maakt dat de gewone mensen en de gemeenschap zelf de rekening mogen betalen, zowel voor duurdere elektriciteit uit kernenergie, als voor de gevolgen van een zwaar ongeval. Op die wijze kan kernenergie alleen maar de energiearmoede vergroten, evenals iedereen zwaardere kosten aanrekenen. Dat terwijl er goedkopere alternatieven bestaan.

Kernenergie bedreigt het klimaatbeleid

De nucleaire lobby heeft handig gebruik gemaakt van de klimaatopwarming. Kernenergie zou geen CO₂ uitstoot met zich meebrengen. Zo zou ze het beleid

ondersteunen, gericht op het verminderen van CO2 uitstoot. Wat de nucleaire propagandisten er niet bij vertellen, is dat kernenergie in haar keten wel degelijk meer CO2 uitstoot dan beweerd – tenminste als men rekening houdt met alle stappen in de nucleaire keten, waaronder uraniummijnbouw en -verrijking die veel CO2 uitstoten.

Bovendien belemmert door het beleid breed ondersteunde kernenergie de ontwikkeling en productie van goedkopere en veiligere hernieuwbare energie. Kernenergie is duurder, terwijl elke Euro verspilld aan kernenergie een hogere capaciteit én productie van hernieuwbare energie zou kunnen financieren. Kernenergie is ook een weinig flexibele vorm van energieproductie, waardoor de productie van hernieuwbare energie bij overaanbod van elektriciteit eerder wordt afgeschakeld dan kernenergie. Het is ook niet voor niets dat aardgasbedrijven meer beginnen te investeren in kernenergie. Omdat deze laatste veel meer tijd nodig heeft tot haar aansluiting op het net, is er immers nog een langere periode waarin fossiel gas verkocht kan worden door fossiel-gasbedrijven... Tevens is kernenergie onbetrouwbaar, door onverwachts uitvallende reactoren. België kwam tweemaal dicht bij black-out, in 2015 en 2018, doordat meerdere reactoren ongepland stilvielen. Bovendien is het weinig hittebestendig. In de voorbije zomer moesten tientallen reactoren in Europa afgeschakeld of op een lager pitje gezet worden, omdat er te weinig koelwater was. En wat er nog was aan water, was te warm.

Ten slotte tonen wetenschappelijke rapporten van het klimaatorgaan van de Verenigde Naties (het IPCC) aan dat er massaal broeikasgassen netto afgevangen en gebruikt of opgeslagen dienen te worden. Dat kan een goede mix van verschillende hernieuwbare bronnen wel realiseren, terwijl nucleaire energie dat niet kan.

Kleine kerncentrales (SMR's), nog grotere problemen

SMR's zijn nog problematischer dan de grote reactoren, ondanks alle beweringen van het tegendeel. Een kleine reactor van bijvoorbeeld 50 MW zal minder afval produceren dan een reactor van 1650 MW. Maar het produceert ook 33 keer minder elektriciteit. Een studie verschenen in de publicaties van de Amerikaanse Wetenschapsacademie (PNAS) onderzocht drie verschillende soorten “kleine” (nou ja) reactoren (SMR's). De studie komt tot de conclusie dat deze drie soorten SMR's een veelvoud (tot wel 35 keer) meer afval produceren per megawattuur (MWh) dan hun grote broers. Dat heeft deels te maken met het feit dat SMR's, juist omwille van hun kleinere schaal, minder efficiënt kunnen omgaan met hun nucleaire brandstof. Daardoor hebben de meeste SMR-concepten nood aan zwaardere nucleaire brandstoffen, die op hun beurt ook weer meer problematisch afval produceren.

Bovendien verhoogt dat afval nog eens het gevaar voor verspreiding van kernwapens. Ook elke SMR bevat of produceert immers materialen voor atoombommen. Dat gevaar wordt nog versterkt door de grotere verspreiding van kleine nucleaire reactoren die de kans op bijvoorbeeld diefstal vergroot in de kerncentrale zelf. Dat is eveneens het geval voor het toegenomen aantal nucleaire transporten naar en van het door sommigen gewenste grotere aantal locaties van kerncentrales.

Kleine en microreactoren voor het leger

De militaire nucleaire lobby ijvert al langer voor de verdere ontwikkeling van SMR's en microreactoren (tot 20 MWe, MMR's). SMR's worden nu al massaal gebruikt in vliegkampschepen en duikboten. Men wil daarin nog verder gaan, met een mondiaal steeds groter wordende vloot aan zulke vaartuigen. Zo werd in de jaren '70 in de Sovjetunie een gelijkaardige reactor, zoals degene die op dit moment in het SCK van Mol wordt ontwikkeld, gebruikt in hun Alpha-klasse duikboten. Met die reactoren zijn toen verschillende ongelukken gebeurd.

Nieuw is echter dat de militaire nucleaire lobby hunkert naar een nieuwe generatie microreactoren. Het is dan niet enkel de bedoeling om atoombommen te ontwikkelen. Maar men wil hun dragers (vliegtuigen, kruisraketten, torpedo's,...) ook laten voortstuwen door nucleaire microreactoren, eerder dan vloeibare of vaste brandstoffen.

Vrede tussen volkeren en vrede met de natuur

Als we een effectief vredesbeleid willen dat zowel voor mens als natuur goed is, dienen we de siamese tweeling kernenergie en kernwapens te stoppen. Daarom moeten we ons richten op 100% hernieuwbare energie en een volledige kernuitstap, hand in hand met een actief vredesbeleid gebaseerd op de veiligheid van alle landen en volkeren.

Wat ons betreft, zijn er drie volgende afspraken waar we graag voor willen oproepen. De volgende afspraak is alleszins de Vredesdag op zaterdag 26 september. Dan zal er om 11u een die-in plaatsvinden op het Europaplein voor het Centraal Station van Brussel. In de namiddag is er een debat in het Centrum Garcia Lorca in de Voldersstraat 47, eveneens in Brussel. We willen ook onze solidariteit betuigen met onze Nederlandse vrienden in Zeeland en Groningen. We ondersteunen hun event op 10 oktober om 10u, Stadhuisplein in Terneuzen, evenals op 15 november om 13 u, een demonstratie op de Grote Markt in Groningen.

Bronnen

<https://www.qu4tre.be/infos/environnement/une-grande-centrale-nucleaire-chertal/2013302>

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2026/04/30/engie-federale-regering-nucleaire-activiteiten/>

<https://www.lesoir.be/771529/article/2026-09-17/energie-la-wallonie-va-chercher-des-terrains-pour-de-nouvelles-centrales>

<https://www.rtb.be/article/nucleaire-le-site-de-chertal-une-piste-pour-accueillir-de-nouvelles-installations-11786624>

<https://hsph.harvard.edu/news/proximity-to-nuclear-power-plants-associated-with-increased-cancer-mortality/>

[US Million Person Study on low dose rate exposures to radiation: Preliminary Findings - Dr Ian Fairlie](#)